

ODNOS VERUJOČIH MUSLIMANOV DO ZDRAVLJENJA

Nevzet Porić¹

Abdullah ibn Mesud je povedal: *»Prišel sem k Božjemu poslancu, naj je mir z njim, ki je imel mrzlico in sem dal svojo roko na njega in rekel: - Muhammed, zares imaš močno vročino! »Imam,« je povedal. »Jaz dobim vročino kot vidva!« - To je zaradi tega, ker boš imel dvojno nagrado?!- sem vprašal in on je odgovoril: »Da. Nobenega muslimana ne doleti kakšna nevšečnost – bolezen ali kaj drugega – da mu Bog ne odstrani veliko njegovih grehov podobno, ko drevo s sebe odstrani listje.«²*

Medicina ima velik pomen v ljudskem življenju in z njenim prakticiranjem se dosežejo jasne in pomembne koristi, kot so čuvanje zdravja, zaščita ljudskega telesa in dajanje moči človeku, da izpolni življenjsko nalogo, zaradi katere je ustvarjen.

»Škoda se ne odstranjuje s podobnim,« pravijo učenjaki šeriatskega prava. »Tokrat, ko kirurški poseg izpolni pogoje, ki jih je postavil šariat, postaja dovoljen in pravnomočen, ker bo v tem primeru prinesel želeno korist, ozdravitev.«

Ko vemo, da je priskrbitev koristi in odstranjevanje škode veliko načelo islama, lahko zaključimo, da zaradi omenjene koristi islam dovoljuje in celo spodbuja preučevanje in uporabo medicine. Imam Nevevi je povedal: *»Preučevanje racionalnih znanosti, kot so medicina in aritmetika, je kolektivna obveznost muslimanov.«* Kot komentar povedanega je šejk Muhamed el-Muhtar Šankiti konstatiral: *»To je dokaz, da je dajanje pomena kolektivne obveze medicini utemeljeno na potrebi, ki se nahaja v njej sami. Ni dvoma, da je ta potreba prisotna v vsakem času in na vsakem mestu, toda njena stopnja se razlikuje primerno okoliščinam in situacijam. Tisto, ki potrjuje potrebo za medicino, je dejstvo, da so muslimani iz različnih predelov zaradi zdravljenja bolnikov in ranjenih, klicali pomoč nekaterih zdravnikov iz neislamskih držav...«³*

Kakšno je mesto medicine v islamu in pri islamskih učenjakih nam najboljše govori odnos največjih islamskih učenjakov. Islamski učenjak Imami Šafija je povedal:

¹ Prof. Nevzet Porić, Islamska skupnost v Sloveniji, Ljubljana.

² "Muslimova zbirka hadisa", sažetek, Sarajevo 2004, str. 649.

³ Ahkamu-l-džirahati-ttibbijje, str. 79.

»Poleg znanosti o dovoljenem (halal) in prepovedanem (haram) ne poznam bolj plemenite znanosti, kot je medicina.«⁴

NAČIN PREHRANJEVANJA

»Jejte od onega dopuščenege in lepega, s čimer vas je Bog oskrbel in zahvaljujte se Bogu za blagoslove, če samo Njemu služite.«⁵

Muslimanom in muslimankam je prepovedano uživanje krvi, mrhovine in svinjine:

»On vam prepoveduje edino: mrhovino, kri in svinjsko meso...«⁶

Seveda, obstajajo izjeme, ko je dovoljeno jesti tudi svinjino ali kaj drugega. To so posebna stanja muslimana, ki nima nič drugega za jesti kakor svinjino in podobno. V tem primeru je svinjina dovoljena, vendar samo toliko, da bi preživel.

Kar se tiče pijače, je v islamu prepovedana vsaka vrsta alkohola:

»Verniki, vino in kocka in maliki in puščice za prerokovanje so grde stvari, vražji posel! Vsega tega se izogibajte, da bi, kar želite, dosegli.«⁷

V Koranu je pitje alkohola prepovedano. Omenjeno je samo vino, toda poslanec Mohamed, naj je mir z njim, ki je bil najboljši komentator Korana, je razložil omenjeni stavek tako, da je prepovedano pitje vseh vrst alkohola. Prepovedano je tudi alkohol nositi, prodajati, ponujati drugim osebam, služiti z alkoholom itd. Vendar je uporaba medicinskega alkohola za medicinske posege v islamu dovoljena.

HIGIENA

Čistoča v islamu je zelo poudarjena. Že v času poslanca Mohameda, naj je mir z njim, je bilo obvezno kovanje enkrat tedensko. Danes, v modernih časih, je kovanje priporočljivo vsak dan.

Muslimani, ki opravljajo pet dnevni molitev, so se dolžni oprati pred vsako molitvijo, in sicer umiti roke, potem usta (priporočljivo je uporabiti ščetko in pasto za zobe), nos, obraz, roke do komolcev, z mokro roko otreti vrat in ušesa, z mokrimi rokami otreti glavo in na koncu umiti noge do gležnjev. Takšen način čiščenja imenujemo *abdest*. To je malo obvezno čiščenje. Brez omenjenega čiščenja molitve ne moremo opraviti. Kar se velikega obveznega čiščenja tiče *gusul*, so se vsi verniki dolžni okopati po spolnem odnosu ali ejakulaciji. Ne glede na to, ali je bila namerna ali nenamerna. Ženske so se dolžne očistiti po končani menstruaciji, ali poporodnem

⁴ Et-Tibbu minelkitabi ve sunneti, str. 187.

⁵ Kur'an, En-Nahl 114., str. 280.

⁶ Kur'an, En-Nahl 115., str. 280.

⁷ Kur'an, El-Maida 90, str. 123.

obdobju, ki traja okrog 40 dni. Seveda se lahko čisti v času teh dveh obdobjih, toda ko se menstruacija konča, se je dolžna očistiti in se s tem pripraviti na opravljanje vseh islamskih dolžnosti.

ODNOS DO POSTA

Post pomeni odreči se hrane, pijače, kajenja, spolnih užitkov v imenu Boga od zore do zahoda sonca.

Post v mesecu ramadanu je za muslimane sveta obveza (mesec ramadan je 9. mesec v muslimanskem letu). To je eden od petih stebrov islama. Obveznost ramadanskega posta je utemeljena v Koranu:

*"Verniki, predpisuje se vam post, kot je bil predpisan tistim pred vami, da bi se grehu izognili, predpisano vam je omejeno število dni..."*⁸

Z islamskim postom se čisti duša, ker se oseba s postom pokorava zapovedanemu in izogiba prepovedanemu ter pripravlja sebe na popolno predanost Vzvišenemu Bogu.

Poleg tega, da post pozitivno vpliva na zdravje organizma, predstavlja tudi zviševanje duhovnega nad materialnim pri človeku. Človek ima naravo dvojnega karakterja: namreč, z ene strani je ustvarjen iz zemlje, z druge strani od duha, ki ga mu je vdahnil Bog. Zemlja ga vleče dol, duh pa dviguje tako, da kadar prevladuje element zemlje, človek pada med živali in kadar prevladuje element duha, se dviga do nivoja angela. S postom prevladuje duh nad materijo, razum pa zmaga nad strastmi.

Post pomeni tudi boj s samim seboj. Vpliva na kontroliranje strasti, posebej pa, če nekdo želi doseči nagrado Vzvišenega Boga.

Pomen posta, med drugim, je tudi, da pripravi osebo za darovanje revnim itd.

Post ima tudi socialni aspekt, ker obvezno odrekanje od hrane za vse, ne glede na njihov socialni status, ustvarja obvezno enakost v primeru prepovedi ter pri bogatih zbujajo občutek za nesrečo revnih. Post spominja človeka na prazne trebuhe revnih.

Kot vrhunec vsega tega ustvarja post bolj verujočega človeka in mu pomaga, da se dvigne in najde svoje mesto med bolj verujočimi.

Post na poseben način vpliva na ohranjanje telesa in notranje moči.

Mesec ramadan je šola, ki jo islam organizira vsako leto zaradi praktične vzgoje v skladu z najbolj vzvišenimi vrednotami in cilji.

Post je obvezen za polnoletne muslimane in muslimanke. V islamu moški postane polnoleten s prvo ejakulacijo, ženska pa s prvo menstruacijo. Takrat postane post

⁸ Kur'an, El-Bekare 183, 184, str.28.

obveza. Ne obstajajo posebne razlike med moškimi in ženskami, razen ko ima ženska mensruacijo. V takšnem stanju se ne sme postiti, vendar mora to nadoknaditi do prihodnjega meseca ramadana.

Kršitev posta pomeni velik greh. Za namerno kršenje posta sledi kazen 60 dni posta zapored. Če se oseba ni zmožna postiti dva meseca, mora priskrbeti hrano za 60 revnih ljudi za en dan, ali pa za enega revnega priskrbeti hrano za 60 dni. Tretja možnost je osvoboditi ujetnika oziroma plačati za njegovo osvoboditev. Za nenamerno kršitev posta kazen ne obstaja. Takšna oseba je obvezna nadoknaditi ta dan po izteku meseca ramadana.

Spoštovanje posta je spoštovanje islama in njegovega nauka. Povedali smo že, da je post eden od stebrov islama. Ljudje kršijo post, vendar odgovorno trdim, da takšni niso iskreni in predani verniki. Za post je potrebna zelo stroga disciplina, ki jo držijo samo iskreno predani.

Krona posta je ramadanski bajram oziroma največji praznik muslimanov. Konec posta pomeni zmago nad svojimi strastmi. Bajram pa je praznovanje te zmage. Ramadanski bajram traja 3 dni. V tem času se obiščejo sorodniki, sosedje, prijatelji, darujejo se otroci, pozablajo se zamere... Pripravljajo se posebne jedi, slaščice itd.

ODNOS DO SAMEGA ZDRAVLJENJA

V islamskem pravu oziroma šeriatu po večini stališč islamskih učenjakov zdravljenje ni obvezno. Zanje je to v kategoriji dovoljenega. Toda nekateri pravniki razumejo zdravljenje kot obveznost vseh vernikov. Tretji postavljajo zdravljenje kot nekaj, kar je priporočljivo. Toda niti Bog niti Poslanec, niti nobena skupina islamskih učenjakov ni prepovedala zdravljenja. V bistvu je zdravljenje v islamu dovoljeno, priporočljivo in obvezno. Poslanec Mohamed, naj je mir z njim, se je zdravil in priporočil svojim sovernikom, naj se zdravijo. Iz tega lahko zaključimo, da v kolikor obstaja možnost za ozdravitev, so ljudje dolžni poiskati zdravniško pomoč. V nasprotnem primeru je potrebno usodo prepustiti Bogu, naj odloči, kdaj se bo življenje takšne osebe končalo.

GINEKOLOŠKI PREGLEDI

Muslimanki so dovoljeni stiki samo s soprogom, vsi ostali stiki z drugimi moškimi so prepovedani.

Ginekološke preglede muslimanke v Sloveniji opravijo tako, da zahtevajo zdravnico. Tudi pri porodu imajo možnost izbire. V Sloveniji nimamo registriranih primerov, da zdravniki niso upoštevali želje bolnic, ki so zahtevale ginekologinjo. Skoraj v vseh primerih je prisotna zdravnica.

Ko govorimo o ginekoloških pregledih so muslimanke dolžne zahtevati ginekologinjo. Tudi pri porodu, če je možno. Če bi pri porodu nastopile težave in bi zdravnica potrebovala pomoč, potem je to izjema in bi zdravnik lahko priskočil na pomoč, ker je življenje človeka v islamu sveto. Koransko načelo je, če bi nekdo ubil nekoga, je isto, kot da je uničil cel svet; in če bi komu rešil življenje je, kot da je rešil življenja vseh ljudi, ki živijo na tem svetu.

Tudi ko govorimo o nesrečah, v katerih je poškodovana npr. glava je dovoljeno sneti ruto z glave poškodovanke in jo zdravstveno oskrbeti.

EVTANAZIJA

PASIVNA EVTANAZIJA

Pasivna evtanazija pomeni prekiniti zdravljenje in prekiniti uporabo zdravil, ker je zdravnik ugotovil, da bolniku zdravila ne pomagajo. Ta vrsta evtanazije je v islamu dovoljena.

EVTANAZIJA Z IZKLJUČITVIJO APARATOV

Takšna vrsta evtanazije je v islamu sprejemljiva, zato ker aparati ohranjajo samo zunanjo dimenzijo življenja, čeprav je bolnik mrtev, ni pri zavesti in ne čuti ničesar. Ohranjanje bolnika v takšnem stanju zahteva velika in nekoristna vlaganja. Po drugi strani so aparati zasedeni in bi lahko pomagali drugim bolnikom.

AKTIVNA EVTANAZIJA

V primeru, da bi zdravnik bolniku, ki je zbolel zaradi raka dal velik odmerek narkoanalgetika, ki bi mu ustavil dihanje, je v islamu strogo prepovedano. To je v vsakem primeru umor in je v kategoriji greha. Primer je potrebno prepustiti Bogu, ki bo odločil o bolnikovi usodi. Bog mu je podaril življenje in mu Ga bo on tudi vzel. Zdravnik te pravice nima.

7. Fajdigovi dnevi

Kranjska Gora, Hotel Kompas, 14. - 15. 10. 2005

Pričetek:

8.00

Število kandidatov:

150

Strokovno izobraževanje za zdravnike.

Organizatorji:

Združenje zdravnikov družinske medicine – SZD,
Katedra za družinsko medicino MF UL,
Katedra za družinsko medicino MF UM,
Zavod za razvoj družinske medicine.

Vodja projekta:

doc. dr. Janko Kersnik, dr. med.

Naslov za prijave:

Jožica Krevh, Osnovno zdravstvo Gorenjske, Gosposvetska 9, 4000 Kranj, tel 04 20
82 523, faks: 04 20 26 718, janko.kersnik@s5.net

Kotizacija:

35.000 sit,

Omejeno število sekundarijev in specializantov družinske medicine bo ob
pravočasni prošnji oproščenih kotizacije.